

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання

Кафедра правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач (начальник) кафедри правознавства

 проф. Галина ЛАВРИК

«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Право Європейського Союзу»

Освітньо-професійна програма / спеціалізація	«Право» (назва)
Спеціальність	081 Право (код, назва спеціальності)
Галузь знань	08 Право (код, назва галузі знань)
ступінь вищої освіти	бакалавр (бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства, протокол засідання кафедри правознавства від «29» серпня 2024 року № 1

ПОЛТАВА – 2024

Укладач:

Богдан СТРИЛЕЦЬ – доцент кафедри правознавства Полтавського університету економіки і торгівлі», к.ю.н.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми «Право»

з підготовки здобувачів вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

зі спеціальності 081 Право

галузі знань 08 Право

д. ю. н., професор

 Галина ЛАВРИК

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмних результатів навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4.	Тематичний план навчальної дисципліни	17
Розділ 5.	Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти	83
Розділ 6.	Інформаційні джерела	87
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	95

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право (далі – здобувачі вищої освіти)

Місце в структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Конституційне право України, Міжнародне публічне право. <i>Постреквізити:</i> Міжнародний захист прав людини.
Мова викладання	Українська мова
Статус дисципліни – обов’язкова	
Курс/семестр вивчення	денна – 4/1; заочна – 4/1
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	Кількість кредитів за ЄКТС – 4 / 2 модулі
Денна форма навчання:	
Кількість годин:	
– загальна кількість: 1 семестр – 120; 2 семестр –	
– лекції: 1 семестр – 18; 2 семестр –	
– семінарські заняття: 1 семестр – 30; 2 семестр –	
– самостійна робота: 1 семестр – 72; 2 семестр –	
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен; 2 семестр –	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин:	
– загальна кількість: 1 семестр – 120; 2 семестр –	
– лекції: 1 семестр – 8; 2 семестр –	
– семінарські заняття: 1 семестр – 12; 2 семестр –	
– самостійна робота: 1 семестр – 100; 2 семестр –	
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен; 2 семестр –	

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

Предметом навчальної дисципліни є сукупність знань та уявлень про право ЄС як окрему правову систему, історію її формування та розвитку, основні галузі, інституційну систему ЄС, співпрацю ЄС з третіми країнами.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є опанування здобувачами знань з права ЄС, специфіки дії права ЄС, співвідношення права ЄС та внутрішньодержавного права, правових особливостей європейської інтеграції України до ЄС.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1.	здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу (ЗК1);	оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН6);
2.	знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3);	використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності (РН14);
3.	здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7);	проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН 3);
4.	здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 8);	доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло (РН 12);
5.	здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і грома-	застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (РН 18);

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
	дянина в Україні (ЗК 11);	
6.	цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК14);	пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (PH19);
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>		
7.	здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (СК 2);	давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (PH 5);
8.	здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (СК6);	знати та розуміти основи права Європейського Союзу (PH 4);
9.	здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК16);	надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (PH 22);

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програму навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» обговорено і схвалено на засіданні кафедри правознавства.

Протокол засідання кафедри від «29» серпня 2024 року № 1.

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль I

Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу

Тема 1. Історія європейського інтеграційного процесу.

Загальна характеристика понять «пан'європеїзм», «європоцентризм», «європейська ідентичність». Європейська інтеграція: поняття, історичний розвиток та концепції. Передумови виникнення Європейських Співтовариств. Ідеї Ж. Монне.

План Шумана 1950 р. (Schuman Declaration). Історичні передумови та основні етапи становлення права Європейського Союзу. Паризький договір 1951 р. (the Treaty of Paris) Римські договори 1957 р. (Treaties of Rome). Система договорів про приєднання. Єдиний Європейський Акт 1986 р. (the Single European Act). Маастрихтський договір 1992 р. (the Maastricht Treaty) Договір про створення Європейського економічного простору 1992 р. (the Agreement on the European Economic Area). Амстердамський договір 1997 р. (the Amsterdam Treaty) Ніщський договір 2000 р. (the Treaty of Nice). Європейський конвент 2001 р. (the European Convention) Конституція Європейського Союзу 2004 р. (the European Constitution), причини її неприйняття. Лісабонський договір 2007 р. (the Treaty of Lisbon). Угода щодо створення Європейського стабілізаційного механізму (European Stability Mechanism) 2010 р.

Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу.

Поняття та визначення права Європейського Союзу. Структура права Європейського Союзу. Співвідношення європейського права та права Європейського Союзу. Право Європейського Союзу в системі

міжнародного права. Суб'єкти права Європейського Союзу. Зміст поняття *acquis communautaire*.

Загальні принципи права Європейського Союзу. Принцип *lex posterior derogat priori* у праві Європейського Союзу. Дія норм європейського права у часі та просторі. Компетенція Європейського Союзу та право Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів. Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами. Принципи субсидіарності та пропорційності. Пряма дія та пряме застосування права Європейського Союзу. Доктрина верховенства права Європейського Союзу.

Поняття джерела права Європейського Союзу. Система джерел права Європейського Союзу. Загальна характеристика джерел права Європейського Союзу: основні, допоміжні. Установчі договори як основні джерела права Європейського Союзу. Система актів Європейського Союзу: регламенти, директиви, рішення, рекомендації, висновки. Первинне право Європейського Союзу. Вторинне право Європейського Союзу. Міжнародні договори як джерело права Європейського Союзу. Допоміжні джерела права Європейського Союзу.

Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право.

Поняття правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі. Джерела правового регулювання правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина в Європейському Союзі. Еволюція прав, свобод та обов'язків людини та громадянина в Європейському Союзі. Основні положення Хартії основних прав (Charter of Fundamental Rights) від 7 грудня 2000 р. Гарантії прав, свобод та обов'язків людини та громадянина в Європейському Союзі. Компетенція Ради Європейського Союзу та Європейського Союзу в сфері захисту прав людини. Європейський омбудсмен: поняття та особливості діяльності. Поняття «громадянство Європейського Союзу». Основні групи прав громадян Європейського Союзу.

Засади вільного пересування осіб в Європейському Союзі. Вільне пересування працівників. Блакитна карта Європейського Союзу. Свобода пересування та проживання в Європейському Союзі громадян третіх країн.

Законодавство Європейського Союзу про візи та візовий режим. Візовий кодекс Європейського Союзу від 13 липня 2009 р. (the Community Code on Visas, зі змінами та доповненнями). Система та класифікація віз. Консульське співробітництво у візовій сфері. Загальна характеристика міграційно-правової політики в Європейському Союзі. Міграційне законодавство Європейського Союзу.

Шенгенська угода від 14 червня 1985 р. (the Schengen Agreement). Конвенція від 19 червня 1990 р. про застосування Шенгенської угоди від 14 червня 1985 р. (Convention implementing the Schengen Agreement). Шенгенська інформаційна система. Шенгенська зона (the Schengen Area). Поняття Шенгенської візи. Основні положення Шенгенського кодексу про кордони від 15 березня 2006 р. (Schengen Borders Code).

Правове регулювання безвізового режиму між Україною та Європейським Союзом. Поняття механізму призупинення безвізового режиму. Комітет постійних представників у Європейському Союзі (Coreper): історія створення, структура та компетенція. Роль Комітету постійних представників у Європейському Союзі (Coreper), Ради Європейського Союзу (the Council of the European Union) та Європейського Парламенту (the European Parliament) в наданні Україні безвізового режиму між Україною та Європейським Союзом. Правила перетину кордону з Європейським Союзом на період карантину у зв'язку з COVID-2019 та іншими захворюваннями.

Директива ЄС 2001/55/ЄС від 20.07.2001 р. про тимчасовий захист. Продовження перебування громадян України та членів їх сімей, які є переміщеними внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, в Європейському Союзі у зв'язку з отриманням тимчасового захисту.

Тема 4. Інститути (інституції) Європейського Союзу.

Поняття та розвиток інституційної системи Європейського Союзу. Співвідношення понять «інститут (інституція) Європейського Союзу» та «орган Європейського Союзу». Основні та допоміжні інститути Європейського Союзу.

Правовий статус Європейської Ради (the European Council) в системі органів Європейського Союзу, її відносини з Радою Європейського Союзу. Склад, порядок формування та скликання Європейської Ради. Рішення Європейської Ради.

Місце Європейського Парламенту (the European Parliament) в системі органів Європейського Союзу. Порядок формування Європейського Парламенту. Функції та повноваження Європейського Парламенту. Структура й організація роботи Європейського Парламенту.

Склад та порядок формування Ради Європейського Союзу (the Council of the European Union). Повноваження Ради Європейського Союзу. Порядок та способи ухвалення рішень Радою Європейського Союзу.

Правовий статус Європейської Комісії (the European Commission). Порядок формування та склад Європейської комісії. Організаційна структура Європейської Комісії. Відповідальність Європейської комісії. Повноваження Європейської комісії. Порядок роботи та прийняття рішень Європейської комісії.

Європейський центральний банк (the European Central Bank): правовий статус, функції та керуючі органи. Європейський інвестиційний банк (the European Investment Bank): правовий статус, функції та керуючі органи.

Комітет регіонів (Committee of the Regions): правовий статус, функції та склад.

Європейський соціально-економічний комітет (European Economic and Social committee): правовий статус, функції та склад.

Тема 5. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу.

Засади правоохоронного співробітництва в Європейському Союзі. Місце України в європейській взаємодії у сфері боротьби зі злочинністю. Правове регулювання єдиної політики у сферах правоохорони та правозахисту в Європейському Союзі.

Спільна кримінальна політика Європейського Союзу: історія та сучасність. Кримінально-правова кваліфікація протиправних дій в законодавстві Європейського Союзу. Гармонізація кримінально-процесуального права. Співробітництво держав-членів Європейського Союзу щодо розслідування кримінальних злочинів. Європейський ордер на арешт. Правовий статус та компетенція Європейського поліцейського управління (Європолу) (European Police Office, Europol). Органи Європейського поліцейського управління (Європолу).

Правовий статус, повноваження та органи Євроюсту (Eurojust).

Правовий статус та повноваження Європейської прокуратури (European Public Prosecutor's Office).

Етапи формування європейської політики безпеки та оборони (ЄП-БО). Цивільні та військові засоби реалізації європейської політики безпеки та оборони. Принцип індивідуальної та колективної самооборони. Європейське оборонне агентство (the European Defence Agency).

Тема 6. Судова влада Європейського Союзу

Поняття та побудова судової системи Європейського Союзу. Основні принципи та правила судового провадження. Правовий статус Суду Європейського Союзу (the Court of Justice of the European Union). Порядок формування Суду Європейського Союзу. Основні повноваження Суду Європейського Союзу. Роль Суду Європейського Союзу у розвитку права Європейського Союзу. Прецедентне право Європейського Союзу.

Загальні засади діяльності Європейського Суду Справедливості (the Court of Justice). Правовий статус та завдання Загального суду (the General Court). Загальні засади діяльності Європейського суду аудиторів (Рахункова палата) (European Court of Auditors). Захист прав людини у судових органах Європейського Союзу. Співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини (the European Court of Human Rights).

Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи.

Нормативно-правове регулювання вступу до Європейського Союзу. Основні процедурні етапи вступу до Європейського Союзу. Копенгагенські критерії (Copenhagen criteria). Політика розширення (Policy of Enlargement). Розширення Європейського Союзу і договір про приєднання.

Багатосторонні ініціативи Європейської політики сусідства та «Східного партнерства». Політико-правові засади європейської інтеграції України. Правова база відносин України та Європейського Союзу. Інституціоналізація процесу адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу. Євроінтеграційне законодавство України. Стан та перспективи адаптації законодавства України до *acquis communautaire*. Основні положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р.

Співвідношення понять «асоціація» та «партнерство». Основні положення Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Єв-

ропейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part) від 27 червня 2014 р.

Отримання Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі та подальші євроінтеграційні процеси.

Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі

Поняття «законодавчий процес», «законодавчі процедури» в праві Європейського Союзу. Правове регулювання законодавчого процесу в Європейському Союзі.

Особливості звичайної законодавчої процедури відповідно до положень Лісабонського договору 2007 р. Спеціальна законодавча процедура. Процедура консультацій. Процедура сумісного прийняття рішень. Бюджетна процедура. Процедура укладання міжнародних угод.

Право законодавчої ініціативи. Повноваження Європейського парламенту в законодавчому процесі Європейського Союзу.

Модуль II

Галузі права Європейського Союзу

Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу

Зовнішньополітична діяльність Європейського Союзу. Співробітництво із третіми країнами та гуманітарна допомога. Відносини Європейського Союзу з міжнародними організаціями. Делегації Європейського Союзу. Історія і етапи розвитку Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Поняття, цілі і завдання Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Джерела Спільної зовнішньої політики і політики безпеки.

Договірна практика Європейського Союзу: двосторонні, багатосторонні та змішані договори. Правоздатність Союзу щодо укладання міжнародних угод. Процедури укладання міжнародних угод. Види угод, що укладаються Європейським Союзом. Правова база укладання міжнародних угод. Угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами.

Співробітництво з третіми країнами і гуманітарна допомога. Система представництва Європейського Союзу в зовнішніх зносинах.

Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу

Поняття та елементи внутрішнього ринку як мети Європейського Союзу. Поняття товару у праві Європейського Союзу. Принцип взаємного визнання (mutual recognition). Фіскальні та нефіскальні заходи. Свобода вільного руху товарів. Заборона дискримінаційного оподаткування.

Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ. Принцип взаємного визнання (mutual recognition).

Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу

Поняття та джерела торгового права Європейського Союзу. Правові особливості спільної торговельної політики Європейського Союзу (common commercial policy).

Правове регулювання експорту товарів. Тарифне регулювання імпорту. Інтегрований тариф. Поняття режиму генералізованих тарифних преференцій (Generalized System of Preferences). Нетарифне регулювання імпорту. Антидемпінгові заходи. Обмеження щодо надання субсидій. Поняття торговельного бар'єру та галузі виробництва Європейського Союзу. Заходи проти торговельних бар'єрів. Поняття демпінгу за торговим правом Європейського Союзу. Регулювання кількісних обмежень.

Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу

Право інтелектуальної власності у системі права Європейського Союзу. Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу. Гармонізація права інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Основні положення Європейської патентної конвенції 1973 р. (Convention on the Grant of European Patents). Поняття та види патентів в Європейському Союзі.

Правова охорона промислової власності в Європейському Союзі. Правова охорона винаходів в Європейському Союзі. Промислові зраз-

ки. Загальна характеристика Директиви 98/71 про правову охорону промислових зразків від 13 жовтня 1998 р. та Регламенту 6/2002 про промисловий зразок Співтовариства 2002 р. Торгові марки. Основні положення Директиви 89/104 про торгові марки та Регламенту 207/2009 про торгову марку Співтовариства. Правове регулювання захисту авторського права та суміжних прав.

Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу

Загальна характеристика аграрного права Європейського Союзу. Спільна аграрна політика Європейського Союзу.

Сільськогосподарські товаровиробники у Європейському Союзі. Поняття сільськогосподарської продукції. Правові інструменти аграрної політики. Ціноутворення у сфері сільського господарства: правове регулювання. Інтервенційні закупівлі сільськогосподарської продукції. Фінансова підтримка сільського господарства. Адміністративні обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва. Правове регулювання вільного руху сільськогосподарських товарів у Європейському Союзі.

Тема 14. Митне право Європейського Союзу

Поняття та джерела митного права Європейського Союзу. Спільна сільськогосподарська політика (common agricultural policy).

Митний союз Європейського Союзу: мета створення та напрями діяльності. Єдиний митний тариф Європейського Союзу: поняття та структура. Поняття інтегрованої товарної номенклатури (**the Integrated Tariff of the European Communities**). Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу. Митна територія Європейського Союзу. Визначення країни походження товарів. Визначення митної вартості товарів. Поняття та види митних процедур.

Митні режими в Європейському Союзі: поняття та види.

Тема 15. Податкове право Європейського Союзу

Поняття податкового права та податкової політики Європейського Союзу. Джерела податкового права Європейського Союзу. Установчі договори. Загальні принципи права. Регламенти. Директиви. Рішення суду Європейського Союзу. Правова доктрина Європейського Союзу. Співвідношення наднаціонального та національного рівнів у податковому праві Європейського Союзу.

Поняття податкової системи. Види податків Європейського Союзу. Правове регулювання податків. Податок з доходів фізичних осіб. Уникнення подвійного оподаткування. Оподаткування компаній. Перспективи розвитку податкового права Європейського Союзу на сучасному етапі.

Тема 16. Конкурентне право Європейського Союзу

Загальна характеристика конкурентного права Європейського Союзу. Джерела конкурентного права Європейського Союзу.

Регулювання угод між суб'єктами підприємницької діяльності. Принцип *de minimis*. Політика лояльності (*leniency policy*). Антиконтурентна узгоджена практика. Зловживання домінуючим становищем на ринку. Зловживання проти структури ринку: поняття та види. Поняття концентрації підприємств. Контроль за концентрацією підприємств. Регулювання надання державної допомоги суб'єктам підприємницької діяльності.

Тема 17. Корпоративне право Європейського Союзу

Поняття та джерела корпоративного права Європейського Союзу. Програма гармонізації корпоративного права. Уніфікація корпоративного права.

Створення і функціонування компаній. Свобода заснування у праві Європейського Союзу. Реорганізація компаній. Особливості злиття компаній за правом Європейського Союзу. Поділ товариств. Поглинання компаній (*takeover binds*). Юридичні особи наднаціонального характеру. Європейське об'єднання з економічних інтересів (*European Economic Interest Grouping*): мета та особливості функціонування. Поняття Європейського товариства (*European Company*). Європейський кооператив як вид наднаціонального товариства Європейського Союзу.

Перспективи розвитку корпоративного права Європейського Союзу.

Тема 18. Право споживачів Європейського Союзу

Загальна характеристика політики захисту прав споживачів в Європейському Союзі. Джерела права споживачів Європейського Союзу. Поняття «споживач», «продукт», «товари». Інституційна база правового захисту споживачів.

Регулювання безпеки продуктів. Регулювання якості товарів. Регулювання якості послуг. Особливості функціонування РАПЕКСу (Rapid Exchange of Information System).

Особливості договорів, стороною у яких є споживач, за правом Європейського Союзу.

Нечесна комерційна практика у сфері захисту прав споживачів. Розв'язання спорів за участю споживачів.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів вищої освіти **денної форми** навчання

№ з/п	Назва модулів, розділів і тем навчальної дисципліни	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні		позааудиторні
			лекції	семінарські	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Модуль I. Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу					
1.	Історія європейського інтеграційного процесу	8	2	2	4
2.	Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу	8	2	2	4
3.	Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право	8	2	2	4
4.	Інститути (інституції) Європейського Союзу	8	-	4	4
5.	Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу	6	-	-	6
6.	Судова влада Європейського Союзу	8	-	2	6
7.	Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи	8	2	2	4
8.	Законодавчий процес в Європейському Союзі	6	-	-	6
Загалом		60	8	14	38
Модуль II. Галузі права Європейського Союзу					
9.	Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу	6	-	2	4

1	2	3	4	5	6
10.	Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу	6	2	2	2
11.	Торговельне право Європейського Союзу	6	-	2	4
12.	Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	6	2	2	2
13.	Аграрне право Європейського Союзу	6	2	2	2
14.	Митне право Європейського Союзу	6	-	2	4
15.	Податкове право Європейського Союзу	6	2	2	2
16.	Конкурентне право Європейського Союзу	6	-	-	6
17.	Корпоративне право Європейського Союзу	6	-	-	6
18.	Право споживачів Європейського Союзу	6	2	2	2
	Загалом	60	10	16	34
	Разом із курсу:	120	18	30	72

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів вищої освіти **заочної форми** навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні		позааудиторні
			лекції	семінарські	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Модуль I. Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу					
1.	Історія європейського інтеграційного процесу	8	-	2	6
2.	Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу	8	2	-	6
3.	Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право	8	2	-	6
4.	Інститути (інституції) Європейського Союзу	8	-	2	6
5.	Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу	6	-	-	6
6.	Судова влада Європейського Союзу	8	-	-	8
7.	Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи	8	-	2	6
8.	Законодавчий процес в Європейському Союзі	6	-	-	6
Загалом		60	4	6	50
Модуль II. Галузі права Європейського Союзу					
9.	Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу	6	-	2	4
10.	Вільний рух товарів в Європейському Союзі	6	2	-	4

1	2	3	4	5	6
	зі. Свобода руху капіталу				
11.	Торговельне право Європейського Союзу	6	-	2	4
12.	Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	6	2	-	4
13.	Аграрне право Європейського Союзу	6	-	-	6
14.	Митне право Європейського Союзу	6	-	2	4
15.	Податкове право Європейського Союзу	6	-	-	6
16.	Конкурентне право Європейського Союзу	6	-	-	6
17.	Корпоративне право Європейського Союзу	6	-	-	6
18.	Право споживачів Європейського Союзу	6	-	-	6
	Загалом	60	4	6	50
	Разом із курсу:	120	8	12	100

Таблиця 4.3. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти **денної форми** навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль I					
Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу					
Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу					
1. Загальна характеристика понять «паневропеїзм», «європоцентризм», «європейська ідентичність». 2. Європейська інтеграція: поняття та історичний розвиток. 3. Передумови виникнення Європейських Співтовариств. Ідеї Ж. Монне. План Шумана 1950 р. (Schuman Declaration).	2	1. Історичні передумови та основні етапи становлення права Європейського Союзу. Паризький договір 1951 р. Римські договори 1957 р. (Treaties of Rome). 2. Система договорів про приєднання. Єдиний Європейський Акт 1986 р. 3. Маастрихтський договір 1992 р. Договір про створення Європейського економічного простору 1992 р.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Угода щодо створення Європейського стабілізаційного механізму (European Stability Mechanism) 2010 р. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а	4

	<p>4. Амстердамський договір 1997 р. Ніццький договір 2000 р. (Treaties of Nice).</p> <p>5. Лісабонський договір 2007 р. (Treaties of Lisbon).</p>	<p>також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб доповнити таблицю на тему «Символи Європейського Союзу»:</p> <table border="1" data-bbox="1050 266 1433 426"> <tr> <td>Гімн</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Прапор</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Офіційні мови</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Девіз</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Офіційний день Європи</td> <td></td> </tr> </table> <p>3.2. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європейського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с., розробіть</p>	Гімн		Прапор		Офіційні мови		Девіз		Офіційний день Європи		
Гімн													
Прапор													
Офіційні мови													
Девіз													
Офіційний день Європи													

				структурно-логічну схему «Європейська інтеграція: поняття та історичний розвиток» або «Передумови виникнення Європейських Співтовариств».	
Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу.					
1. Поняття, визначення, структура та суб'єкти права Європейського Союзу. Доктрина верховенства права Європейського Союзу. 2. Зміст поняття <i>acquis communautaire</i> . 3. Загальні принципи права Європейського Союзу.	2	1. Поняття та система джерел європейського права. 2. Загальна характеристика джерел права Європейського Союзу: основні, допоміжні. 3. Система актів Європейського Союзу: регламенти, директиви, рішення, рекомендації, висновки. 4. Первинне право Європейського Союзу. Вторинне право Європейського Союзу.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Дія норм європейського права у часі та просторі. 2. Юрисдикція співтовариств та право Європейського Союзу. 3. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів. 4. Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами. 5. Пряме застосування права Європейського Союзу. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.	4

			<p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб заповнити таблицю на тему «Система джерел права Європейського Союзу»:</p> <table border="1" data-bbox="1048 418 1449 591"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="1048 418 1449 449">ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1048 449 1299 542">Установчі договори (первинне право):</td> <td data-bbox="1299 449 1449 542">Вторинне право ЄС:</td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="1048 542 1449 591"></td> </tr> </tbody> </table> <p>3.2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб доповнити таблицю на тему «Система принципів права Європейського Союзу»:</p> <table border="1" data-bbox="1048 837 1449 901"> <tbody> <tr> <td data-bbox="1048 837 1241 901">Загальні принципи</td> <td data-bbox="1241 837 1449 901">Спеціальні принципи</td> </tr> </tbody> </table>	ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС		Установчі договори (первинне право):	Вторинне право ЄС:			Загальні принципи	Спеціальні принципи	
ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС												
Установчі договори (первинне право):	Вторинне право ЄС:											
Загальні принципи	Спеціальні принципи											

Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право.								
<p>1. Поняття правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>2. Джерела правового регулювання правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>3. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>4. Основні положення Хартії основних прав (Charter of Fundamental Rights) від 7 грудня 2000 р. Гарантії прав, свобод та обов'язків людини та громадянина в Європейському Союзі.</p>	2	<p>1. Основні засади вільного пересування осіб в Європейському Союзі.</p> <p>2. Вільне пересування працівників. Блакитна карта Європейського Союзу.</p> <p>3. Свобода ділового заснування в Європейському Союзі.</p> <p>4. Свобода надання та отримання послуг в Європейському Союзі.</p> <p>5. Свобода пересування та проживання в Європейському Союзі громадян третіх країн.</p> <p>6. Законодавство Європейського Союзу про візи та візовий режим.</p> <p>7. Основні положення Кодексу Спільноти з візових питань</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Принципи субсидіарності (Subsidiarity).</p> <p>2. Поняття «громадянство Європейського Союзу».</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів та доповнити таблицю на тему «Хронологія вступу держав в Шенгенську зону»</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>ДА</td> <td>КРАЇ-</td> <td>ЗАГА-</td> </tr> </table>	ДА	КРАЇ-	ЗАГА-	4
ДА	КРАЇ-	ЗАГА-						

5. Європейський омбудсмен: поняття та особливості діяльності.

(Візового кодексу) від 16 червня 2009 р.
 8. Візовий кодекс Європейського Союзу від 13 липня 2009 р.
 9. Система та класифікація віз. Міграційне законодавство Європейського Союзу.
 10. Шенгенська угода від 14 червня 1985 р. Основні положення Шенгенського кодексу про кордони від 15 березня 2006 р.

ТА	НА	ЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ
		5
	Італія	
19 96 р.	Данія, Фінляндія, Швеція	13
20 04 р.		

3.2. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європей-

				ського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с., розробіть структурно-логічну схему «Групи прав громадян Європейського Союзу».	
Тема 4. Інститути (інституції) Європейського Союзу					
	–	Семінарське заняття I 1. Місце Європейського Парламенту (the European Parliament) в системі органів Європейського Співтовариства. 2. Порядок формування Європейського Парламенту. Функції та повноваження Європейського Парламенту. 3. Структура й організація	4	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Відповідальність Європейської комісії. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Скористатися джерелами та	4

		<p>роботи Європейського Парламенту.</p> <p>4. Правовий статус та повноваження Європейської Комісії (the European Commission).</p> <p>5. Порядок формування та склад Європейської комісії. Порядок роботи та прийняття рішень Європейської комісії.</p> <p>Семінарське заняття 2</p> <p>1. Європейський центральний банк (the European Central Bank): правовий статус, функції та керуючі органи.</p> <p>2. Європейський інвестиційний банк (the European Investment Bank): правовий статус, функції та керуючі органи.</p> <p>3. Комітет регіонів (Committee of the Regions): правовий статус, функції та склад.</p>	<p>літературою з переліку джерел, основною та додатковою навчально-методичною літературою та розробити структурно-логічну схему «Основні та допоміжні інститути Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, зокрема: Право Європейського Союзу: підручник / за ред. О. К. Вишнякова. – Одеса: Фенікс, 2013. – 883 с.; Грицаєнко Л. Л. Становлення Європейського Союзу в якості суб'єкта міжнародного права / Л. Л. Грицаєнко // Європейське право. – 2012. – № 1. – С. 84-90., а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб сформулювати особливості, що відрізняють Європейський Союз від міжнародної організації.</p>		
Тема 5. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу.					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p>	6

			<p>1. Правовий статус та компетенція Європейського поліцейського управління (Європолу) (European Police Office, Europol). Органи Європейського поліцейського управління (Європолу).</p> <p>2. Правовий статус, повноваження та органи Євроюсту (Eurojust).</p> <p>3. Етапи формування європейської політики безпеки та оборони (ЄПБО).</p> <p>4. Цивільні та військові засоби реалізації європейської політики безпеки та оборони. Принцип індивідуальної та колективної самооборони.</p> <p>5. Європейське оборонне агентство (European Defence Agency).</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Звернутися до рекомендо-</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ваних джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб письмово описати правовий статус та компетенцію Європейського поліцейського управління (Європолу) (European Police Office, Europol)».</p> <p>3.2. Описати перспективи розширення інституційного механізму Європейського Союзу у сфері правоохоронної діяльності, користуючись основною та додатковою навчально-методичною літературою, зокрема: Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015. – Кн. 2 : Матеріальне право</p>
--	--	--	--

				Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с.	
Тема 6. Судова влада Європейського Союзу					
	–	<p>1. Загальні засади діяльності Європейського Суду Справедливості (the European Court of Justice).</p> <p>2. Правовий статус та завдання Загального суду (General Court).</p> <p>3. Загальні засади діяльності Європейського суду аудиторів (Рахункова палата) (European Court of Auditors).</p> <p>4. Правовий статус Європейського цивільного трибуналу.</p> <p>5. Європейський суд з прав людини (European Court of Human Rights): поняття та компетенція.</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європейського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шев-</p>	6

				<p>чення, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с., схематично опишіть структуру Суду Європейського Союзу.</p> <p>3.2. Скористатися джерелами та літературою з переліку джерел, основною та додатковою навчально-методичною літературою і письмово пояснити співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.</p>	
Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи					
<p>1. Нормативно-правове регулювання вступу до Європейського Союзу. Основні процедурні етапи вступу до Європейського Союзу. Копенгагенські критерії (Copenhagen criteria).</p> <p>2. Політика розширення (Policy of Enlargement). Розширення Європейського Союзу і договір про приєд-</p>	2	<p>1. Політико-правові засади європейської інтеграції України. Правова база відносин України та Європейського Союзу.</p> <p>2. Основна мета та функції Українсько-Європейського дорадчого центру з питань законодавства (UEPLAC).</p> <p>3. Основна мета Плану дій Україна-ЄС від 21 лютого</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Інституціоналізація процесу адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу.</p> <p>2. Євроінтеграційне законодавство України.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний</p>	4

нання.
3. Багатосторонні ініціативи Європейської політики сусідства та «Східного партнерства». Співвідношення понять «асоціація» та «партнерство».

2005 р. Євроінтеграційне законодавство України.
4. Основні положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р.
5. Основні положення Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part) від 27 червня 2014 р.

матеріал по темі.
Завдання 3. Виконати навчальні завдання:

3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів та заповнити таблицю на тему «Хронологія вступу держав в Європейський Союз»:

ДАТА	ДЕРЖАВА	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ
		9
1981р.	Греція	
	Австрія, Фінляндія	15

				<table border="1"> <tr> <td>20</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>07</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>р.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>3.2. Скористатися джерелами зі списку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури, і визначити основні пріоритети співробітництва між Україною і Європейським Союзом відповідно до Угоди про асоціацію (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011):</p> <p>1) Політичний діалог та реформи;</p> <p>2) _____;</p> <p>3) _____.</p>	20			07			р.						
20																	
07																	
р.																	
Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі																	
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Поняття «законодавчий процес», «законодавчі процедури» в праві Європейського Союзу.</p> <p>2. Процедура консультацій.</p>	6												

			<p>3. Процедура сумісного прийняття рішень.</p> <p>4. Бюджетна процедура.</p> <p>5. Процедура укладання міжнародних угод.</p> <p>6. Право законодавчої ініціативи.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися джерелами зі списку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури, зокрема, підручником: Право Європейського Союзу: навч. посібник / за ред. Р. А. Петрова. – 2-ге вид. – Київ: Істина, 2009. – 376 с., та розробити структурно-логічну схему «Законодавчі процедури в праві Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Скористатися джерелами зі списку нормативно-правових актів, основної та</p>	
--	--	--	--	--

				додаткової літератури і письмово пояснити особливості звичайної законодавчої процедури відповідно до положень Лісабонського договору 2007 р.	
Модуль II					
Галузі права Європейського Союзу					
Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу					
	–	<p>1. Зовнішньополітична діяльність Європейського Союзу.</p> <p>2. Відносини Європейського Союзу з міжнародними організаціями. Делегації Європейського Союзу.</p> <p>3. Історія і етапи розвитку Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Поняття, цілі і завдання Спільної зовнішньої політики і політики безпеки.</p> <p>4. Джерела Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Співробітництво з третіми країнами і гуманітарна допомога. Система представництва Європейського Союзу</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Договірна практика Європейського Союзу: двосторонні, багатосторонні та змішані договори.</p> <p>2. Процедури укладання міжнародних угод.</p> <p>3. Види угод, що укладаються Європейським Союзом.</p> <p>4. Правова база укладання міжнародних угод.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Скористатися джерела-</p>	4

		в зовнішніх зносинах.		ми із переліку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури і розробити структурно-логічну схему «Види угод, що укладаються Європейським Союзом».	
				3.2. Скористатися джерелами із переліку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури з тим, щоб, письмово назвати та охарактеризувати угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами.	
Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу					
1. Поняття та елементи внутрішнього ринку як мети Європейського Союзу. 2. Поняття товару у праві Європейського Союзу. Принцип взаємного визнання (mutual recognition). Фіскальні та нефіскальні заходи. Свобода вільного руху товарів. Заборона дискриміна-	2	1. Поняття та елементи внутрішнього ринку як мети Європейського Союзу. 2. Поняття товару у праві Європейського Союзу. Принцип взаємного визнання (mutual recognition). Фіскальні та нефіскальні заходи. Свобода вільного руху товарів. Заборона дискримінаційного опо-	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. 2. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.	2

<p>ційного оподаткування. 3. Поняття капіталу та руху капіталу.</p>		<p>даткування. 3. Поняття капіталу та руху капіталу.</p>	<p>3. Абсолютне (досконале) взаємне визнання (perfect mutual recognition) та недосконале взаємне визнання (imperfect mutual recognition). Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Скористатися нормативно-правовими актами з переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури, зокрема, статтею: Стрілець Б. В. Свобода руху капіталу та інвестиційна діяльність у Європейському Союзі / Б. В. Стрілець // Часопис Київського університету права. – 2015. – № 1. – С. 299-304. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_1_72 і розробити структурно-логічну схему «Поняття капіталу та руху капіталу в Єв-</p>
---	--	--	--

				ропейському Союзи». 3.2. Скористатися нормативно-правовими актами та письмово назвати та охарактеризувати особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ у Європейському Союзі.	
Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу					
	–	1. Інтегрований тариф. Поняття режиму генералізованих тарифних преференцій (Generalized System of Preferences). 2. Нетарифне регулювання імпорту. Антидемпінгові заходи. 3. Поняття торговельного бар'єру та галузі виробництва Європейського Союзу. Заходи проти торговельних бар'єрів. 4. Поняття демпінгу за торговим правом Європейського Союзу. Регулювання кількісних обмежень.	2	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i> 1. Регулювання кількісних обмежень. <i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i> <i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i> 3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар.	4

				<p>відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015. – Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с., та розробити структурно-логічну схему «Антидемпінгові заходи в Європейському Союзі».</p> <p>3.2. Скористатися рекомендованими джерелами інформації і письмово охарактеризувати особливості імпорту та експорту в праві Європейського Союзу.</p>	
Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу					
<p>1. Право інтелектуальної власності у системі права Європейського Союзу. Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу.</p> <p>2. Основні положення Європейської патентної конвенції (Convention on the</p>	2	<p>1. Правова охорона винаходів в Європейському Союзі.</p> <p>2. Промислові зразки. Загальна характеристика Директиви 98/71 про правову охорону промислових зразків від 13 жовтня 1998 р. та Регламенту 6/2002 про промис-</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Правова охорона промислової власності в Європейському Союзі.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p>	2

<p>Grant of European Patents) 1973 р.</p> <p>3. Поняття та види патентів в Європейському Союзі.</p>		<p>ловий зразок Співтовариства 2002 р.</p> <p>3. Торгові марки. Основні положення Директиви 89/104 про торгові марки та Регламенту 207/2009 про торгову марку Співтовариства.</p> <p>4. Правове регулювання захисту авторських право та суміжних прав.</p>	<p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб провести порівняльний аналіз правових способів охорони авторських і суміжних прав в Україні та Європейському Союзі.</p>	
<p>Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу</p>				
<p>1. Загальна характеристика аграрного права Європейського Союзу. Передумови спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник».</p> <p>2. Правове регулюван-</p>	<p>2</p>	<p>1. Загальна характеристика аграрного права Європейського Союзу. Передумови спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник».</p> <p>2. Правове регулювання ціноутворення у сільському</p>	<p>2</p> <p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Правове регулювання фінансування спільної аграрної політики.</p> <p>2. Правові інструменти аграрної політики.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний</p>	<p>2</p>

<p>ня ціноутворення у сільському господарстві.</p> <p>3. Правове регулювання інтервенційних закупівель.</p> <p>4. Правове регулювання фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників.</p> <p>5. Адміністративні обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва.</p> <p>6. Правове регулювання експорту та імпорту сільської господарської продукції.</p>		<p>господарстві.</p> <p>3. Правове регулювання інтервенційних закупівель.</p> <p>4. Правове регулювання фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників.</p> <p>5. Адміністративні обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва.</p> <p>6. Правове регулювання експорту та імпорту сільської господарської продукції.</p>	<p>матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації і розробити структурно-логічну схему «Правове регулювання експорту та імпорту сільськогосподарської продукції в Європейському Союзі».</p> <p>3.2. Скористатися рекомендованими джерелами інформації, зокрема: підручником: Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015. – Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с., і письмово описати особливості спільної</p>	
---	--	---	--	--

				аграрної політики Європейського Союзу.	
Тема 14. Митне право Європейського Союзу					
	–	<p>1. Єдиний митний тариф Європейського Союзу: поняття та структура. Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу.</p> <p>2. Митна територія Європейського Союзу.</p> <p>3. Визначення країни походження товарів.</p> <p>4. Визначення митної вартості товарів.</p> <p>5. Поняття та види митних процедур.</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Поняття інтегрованої товарної номенклатури (the Integrated Tariff of the European Communities).</p> <p>2. Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Митний союз Європейського Союзу: мета створення та напрями діяльності».</p> <p>3.2. Проаналізувати установчі договори Європейського Союзу (Consolidated versions of the</p>	4

				<p>Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, p. 47–390 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT) та охарактеризувати положення, які стосуються митного регулювання.</p>	
Тема 15. Податкове право Європейського Союзу					
<p>1. Поняття податкового права та податкової політики Європейського Союзу. Джерела податкового права Європейського Союзу.</p> <p>2. Поняття податкової системи. Правове регулювання податків.</p> <p>3. Види податків Європейського Союзу. Податок з доходів фізичних осіб.</p> <p>4. Уникнення подвійного оподаткування. Оподаткування компаній.</p>	2	<p>1. Поняття податкового права та податкової політики Європейського Союзу. Джерела податкового права Європейського Союзу.</p> <p>2. Поняття податкової системи. Правове регулювання податків.</p> <p>3. Види податків Європейського Союзу. Податок з доходів фізичних осіб.</p> <p>4. Уникнення подвійного оподаткування. Оподаткування компаній.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Установчі договори.</p> <p>2. Загальні принципи права.</p> <p>3. Регламенти. Директиви. Рішення суду Європейського Союзу. Правова доктрина Європейського Союзу.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p>	2

			<p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Види податків Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Проаналізувати установчі договори Європейського Союзу (Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, р. 47–390 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT) та виокремити статті, які стосуються оподаткування.</p>	
Тема 16. Конкурентне право Європейського Союзу				
	–		<p style="text-align: center;">–</p> <p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Антиконтурентна узгоджена практика.</p> <p>2. Зловживання домінуючим становищем на ринку.</p>	6

			<p>Вплив на ринку (market power).</p> <p>3. Зловживання проти структури ринку: поняття та види.</p> <p>4. Поняття концентрації підприємств. Контроль за концентрацією підприємств.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися основною та додатковою навчально-методичною літературою розробити структурно-логічну схему «Джерела конкурентного права Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Скористатися основною та додатковою навчально-методичною літературою для того, щоб охарактеризувати принцип «de minimis», та політику лояльності («leniency policy») за правом Європейського Союзу.</p>	
--	--	--	--	--

Тема 17. Корпоративне право Європейського Союзу

	–		<p align="center">–</p> <p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Юридичні особи наднаціонального характеру.</p> <p>2. Європейське об'єднання з економічних інтересів (European Economic Interest Grouping): мета та особливості функціонування.</p> <p>3. Поняття Європейського товариства (European Company).</p> <p>4. Європейський кооператив як вид наднаціонального товариства Європейського Союзу.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися нормативно-правовими актами з переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури і розробити струк-</p>	6
--	---	--	--	---

				<p>турно-логічну схему «Європейське об'єднання з економічних інтересів Economic Interest Grouping (EEIG): мета та особливості функціонування».</p> <p>3.2. Звернутися до видань із переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб на основі аналізу актів вторинного права Європейського Союзу охарактеризувати особливості правового статусу європейської компанії: правове регулювання, цілі створення, учасники, реєстрація, особливості правоздатності.</p>	
Тема 18. Право споживачів Європейського Союзу					
<p>1. Загальна характеристика політики захисту прав споживачів в Європейському Союзі.</p> <p>2. Джерела права споживачів Європейського Союзу.</p>	2	<p>1. Регулювання безпеки продуктів.</p> <p>2. Регулювання якості товарів. Регулювання якості послуг.</p> <p>3. Особливості договорів, стороною у яких є споживачі.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Поняття «споживач», «продукт», «товари».</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний</p>	2

<p>3. Особливості функціонування РАПЕКСу (Rapid Exchange of Information System).</p>		<p>вач. 4. Нечесна комерційна практика у сфері захисту прав споживачів. Розв'язання спорів за участю споживачів.</p>	<p><i>матеріал по темі.</i> <i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i> 3.1. Звернутися до видань із переліку джерел. основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Інституційна база правового захисту споживачів». 3.2. Звернутися до видань із переліку джерел. основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб визначити етапи становлення обов'язкових вимог щодо продукції та технічних норм для окремих видів промислових товарів.</p>	
<p>Разом по дисципліні</p>	<p>18</p>		<p>30</p>	<p>72</p>

Таблиця 4.4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти **заочної форми** навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль I					
Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу					
Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу					
	–	<p>1. Історичні передумови та основні етапи становлення права Європейського Союзу. Паризький договір 1951 р. Римські договори 1957 р. (Treaties of Rome).</p> <p>2. Система договорів про приєднання. Єдиний Європейський Акт 1986 р.</p> <p>3. Маастрихтський договір 1992 р. Договір про створення Європейського економічного простору 1992 р.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Угода щодо створення Європейського стабілізаційного механізму (European Stability Mechanism) 2010 р.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а</p>	6

	<p>4. Амстердамський договір 1997 р. Ніццький договір 2000 р. (Treaties of Nice).</p> <p>5. Лісабонський договір 2007 р. (Treaties of Lisbon).</p>	<p>також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб доповнити таблицю на тему «Символи Європейського Союзу»:</p> <table border="1" data-bbox="1046 266 1433 426"> <tr> <td>Гімн</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Прапор</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Офіційні мови</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Девіз</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Офіційний день Європи</td> <td></td> </tr> </table> <p>3.2. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європейського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с., розробіть</p>	Гімн		Прапор		Офіційні мови		Девіз		Офіційний день Європи		
Гімн													
Прапор													
Офіційні мови													
Девіз													
Офіційний день Європи													

				структурно-логічну схему «Європейська інтеграція: поняття та історичний розвиток» або «Передумови виникнення Європейських Співтовариств».	
Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу.					
1. Поняття, визначення, структура та суб'єкти права Європейського Союзу. Доктрина верховенства права Європейського Союзу. 2. Зміст поняття <i>acquis communautaire</i> . 3. Загальні принципи права Європейського Союзу.	2		–	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i> 1. Дія норм європейського права у часі та просторі. 2. Юрисдикція співтовариств та право Європейського Союзу. 3. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів. 4. Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами. 5. Пряме застосування права Європейського Союзу. <i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i>	6

			<p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб заповнити таблицю на тему «Система джерел права Європейського Союзу»:</p> <table border="1" data-bbox="1048 418 1452 591"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="1048 418 1452 448">ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1048 448 1299 542">Установчі договори (первинне право):</td> <td data-bbox="1299 448 1452 542">Вторинне право ЄС:</td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="1048 542 1452 591"></td> </tr> </tbody> </table> <p>3.2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб доповнити таблицю на тему «Система принципів права Європейського Союзу»:</p> <table border="1" data-bbox="1048 837 1452 900"> <tbody> <tr> <td data-bbox="1048 837 1241 900">Загальні принципи</td> <td data-bbox="1241 837 1452 900">Спеціальні принципи</td> </tr> </tbody> </table>	ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС		Установчі договори (первинне право):	Вторинне право ЄС:			Загальні принципи	Спеціальні принципи	
ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС												
Установчі договори (первинне право):	Вторинне право ЄС:											
Загальні принципи	Спеціальні принципи											

Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейського Союзу. Шенгенське право.								
<p>1. Поняття правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>2. Джерела правового регулювання правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>3. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>4. Основні положення Хартії основних прав (Charter of Fundamental Rights) від 7 грудня 2000 р. Гарантії прав, свобод та обов'язків людини та громадянина в Європейському Союзі.</p>	2		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Принципи субсидіарності (Subsidiarity).</p> <p>2. Поняття «громадянство Європейського Союзу».</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів та доповнити таблицю на тему «Хронологія вступу держав в Шенгенську зону»</p> <table border="1" data-bbox="1066 908 1445 941"> <tr> <td>ДА</td> <td>КРАЇ-</td> <td>ЗАГА-</td> </tr> </table>	ДА	КРАЇ-	ЗАГА-	6
ДА	КРАЇ-	ЗАГА-						

5. Європейський омбудсмен: поняття та особливості діяльності.

ТА	НА	ЛІНА КІЛЬ- КІСТЬ ЧЛЕНІВ
		5
	Італія	
19 96 р.	Данія, Фін- ляндія, Швеція	13
20 04 р.		

3.2.Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європей-

				ського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с., розробіть структурно-логічну схему «Групи прав громадян Європейського Союзу».	
Тема 4. Інститути (інституції) Європейського Союзу					
	–	<p>Семінарське заняття 1</p> <p>1. Місце Європейського Парламенту (the European Parliament) в системі органів Європейського Співтовариства.</p> <p>2. Порядок формування Європейського Парламенту. Функції та повноваження Європейського Парламенту.</p> <p>3. Структура й організа-</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Відповідальність Європейської комісії.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися джерелами та</p>	6

		<p>ція роботи Європейського Парламенту.</p> <p>4. Правовий статус та повноваження Європейської Комісії (the European Commission).</p> <p>5. Порядок формування та склад Європейської комісії. Порядок роботи та прийняття рішень Європейської комісії.</p> <p>Семінарське заняття 2</p> <p>1. Європейський центральний банк (the European Central Bank): правовий статус, функції та керуючі органи.</p> <p>2. Європейський інвестиційний банк (the European Investment Bank): правовий статус, функції та керуючі органи.</p> <p>3. Комітет регіонів (Committee of the Regions): правовий статус, функції та склад.</p>	<p>літературою з переліку джерел, основною та додатковою навчально-методичною літературою та розробити структурно-логічну схему «Основні та допоміжні інститути Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, зокрема: Право Європейського Союзу: підручник / за ред. О. К. Вишнякова. – Одеса: Фенікс, 2013. – 883 с.; Грицаєнко Л. Л. Становлення Європейського Союзу в якості суб'єкта міжнародного права / Л. Л. Грицаєнко // Європейське право. – 2012. – № 1. – С. 84-90., а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб сформулювати особливості, що відрізняють Європейський Союз від міжнародної організації.</p>	
Тема 5. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу.				
	–		–	Завдання 1. Питання для са- 6

			<p>мостійного вивчення</p> <p>1. Правовий статус та компетенція Європейського поліцейського управління (Європолу) (European Police Office, Europol). Органи Європейського поліцейського управління (Європолу).</p> <p>2. Правовий статус, повноваження та органи Євроюсту (Eurojust).</p> <p>3. Етапи формування європейської політики безпеки та оборони (ЄПБО).</p> <p>4. Цивільні та військові засоби реалізації європейської політики безпеки та оборони. Принцип індивідуальної та колективної самооборони.</p> <p>5. Європейське оборонне агентство (European Defence Agency).</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p>	
--	--	--	--	--

			<p>3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб письмово описати правовий статус та компетенцію Європейського поліцейського управління (Європолу) (European Police Office, Europol)».</p> <p>3.2. Описати перспективи розширення інституційного механізму Європейського Союзу у сфері правоохоронної діяльності, користуючись основною та додатковою навчально-методичною літературою, зокрема: Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015.</p>
--	--	--	--

				– Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с.	
Тема 6. Судова влада Європейського Союзу					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європейського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова;</p>	8

				<p>Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с., схематично опишіть структуру Суду Європейського Союзу.</p> <p>3.2. Скористатися джерелами та літературою з переліку джерел, основною та додатковою навчально-методичною літературою і письмово пояснити співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського союзу з прав людини.</p>	
Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи					
	–	<p>1. Політико-правові засади європейської інтеграції України. Правова база відносин України та Європейського Союзу.</p> <p>2. Основна мета та функції Українсько-Європейського дорадчого центру з питань законодавства (UEPLAC).</p> <p>3. Основна мета Плану</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Інституціоналізація процесу адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу.</p> <p>2. Євроінтеграційне законодавство України.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами</i></p>	6

дій Україна-ЄС від 21 лютого 2005 р. Євроінтеграційне законодавство України.

4. Основні положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р.

5. Основні положення Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part) від 27 червня 2014 р.

опрацювати теоретичний матеріал по темі.

Завдання 3. Виконати навчальні завдання:

3.1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів та заповнити таблицю на тему «Хронологія вступу держав в Європейський Союз»:

ДАТА	ДЕРЖАВА	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ
		9
1981 р.	Греція	
	Австрія, Фінляндія	15

				<table border="1"> <tr> <td>20</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>07</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>р.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>3.2. Скористатися джерелами зі списку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури, і визначити основні пріоритети співробітництва між Україною і Європейським Союзом відповідно до Угоди про асоціацію (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011):</p> <p>1) Політичний діалог та реформи; 2) ____; 3) ____.</p>	20			07			р.						
20																	
07																	
р.																	
Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі																	
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Поняття «законодавчий процес», «законодавчі процедури» в праві Європейського Союзу.</p> <p>2. Процедура консультацій.</p>	6												

			<p>3. Процедура сумісного прийняття рішень.</p> <p>4. Бюджетна процедура.</p> <p>5. Процедура укладання міжнародних угод.</p> <p>6. Право законодавчої ініціативи.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися джерелами зі списку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури, зокрема, підручником: Право Європейського Союзу: навч. посібник / за ред. Р. А. Петрова. – 2-ге вид. – Київ: Істина, 2009. – 376 с., та розробити структурно-логічну схему «Законодавчі процедури в праві Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Скористатися джерелами зі списку нормативно-правових актів, основної та</p>	
--	--	--	--	--

				додаткової літератури і письмово пояснити особливості звичайної законодавчої процедури відповідно до положень Лісабонського договору 2007 р.	
Модуль II					
Галузі права Європейського Союзу					
Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу					
	–	<p>1. Зовнішньополітична діяльність Європейського Союзу.</p> <p>2. Відносини Європейського Союзу з міжнародними організаціями. Делегації Європейського Союзу.</p> <p>3. Історія і етапи розвитку Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Поняття, цілі і завдання Спільної зовнішньої політики і політики безпеки.</p> <p>4. Джерела Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Співробітництво з третіми країнами і гуманітарна допомога. Система представництва Європейського Союзу</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Договірна практика Європейського Союзу: двосторонні, багатосторонні та змішані договори.</p> <p>2. Процедури укладання міжнародних угод.</p> <p>3. Види угод, що укладаються Європейським Союзом.</p> <p>4. Правова база укладання міжнародних угод.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Скористатися джерела-</p>	4

		в зовнішніх зносинах.		ми із переліку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури і розробити структурно-логічну схему «Види угод, що укладаються Європейським Союзом». 3.2. Скористатися джерелами із переліку нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури з тим, щоб, письмово назвати та охарактеризувати угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами.	
Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу					
1. Поняття та елементи внутрішнього ринку як мети Європейського Союзу. 2. Поняття товару у праві Європейського Союзу. Принцип взаємного визнання (mutual recognition). Фіскальні та нефіскальні заходи. Свобода вільного руху товарів. Заборона дискриміна-	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. 2. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.	4

<p>ційного оподаткування. 3. Поняття капіталу та руху капіталу.</p>			<p>3. Абсолютне (досконале) взаємне визнання (perfect mutual recognition) та недосконале взаємне визнання (imperfect mutual recognition). Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Скористатися нормативно-правовими актами з переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури, зокрема, статтею: Стрілець Б. В. Свобода руху капіталу та інвестиційна діяльність у Європейському Союзі / Б. В. Стрілець // Часопис Київського університету права. – 2015. – № 1. – С. 299-304. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_1_72 і розробити структурно-логічну схему «Поняття капіталу та руху капіталу в Єв-</p>	
---	--	--	--	--

				ропейському Союзи». 3.2. Скористатися нормативно-правовими актами та письмово назвати та охарактеризувати особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ у Європейському Союзі.	
Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу					
	–	1. Інтегрований тариф. Поняття режиму генералізованих тарифних преференцій (Generalized System of Preferences). 2. Нетарифне регулювання імпорту. Антидемпінгові заходи. 3. Поняття торговельного бар'єру та галузі виробництва Європейського Союзу. Заходи проти торговельних бар'єрів. 4. Поняття демпінгу за торговим правом Європейського Союзу. Регулювання кількісних обмежень.	2	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i> 1. Регулювання кількісних обмежень. <i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i> <i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i> 3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації, наприклад, підручником: Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар.	4

				<p>відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015. – Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с., та розробити структурно-логічну схему «Антидемпінгові заходи в Європейському Союзі».</p> <p>3.2. Скористатися рекомендованими джерелами інформації і письмово охарактеризувати особливості імпорту та експорту в праві Європейського Союзу.</p>	
Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу					
<p>1. Право інтелектуальної власності у системі права Європейського Союзу. Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу.</p> <p>2. Основні положення Європейської патентної конвенції (Convention on the</p>	2		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Правова охорона промислової власності в Європейському Союзі.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p>	4

<p>Grant of European Patents) 1973 р. 3. Поняття та види патентів в Європейському Союзі.</p>			<p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу». 3.2. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб провести порівняльний аналіз правових способів охорони авторських і суміжних прав в Україні та Європейському Союзі.</p>	
<p>Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу</p>				
	<p>–</p>		<p>– Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Правове регулювання фінансування спільної аграрної політики. 2. Правові інструменти аграрної політики. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний</p>	<p>6</p>

			<p>матеріал по темі. Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації і розробити структурно-логічну схему «Правове регулювання експорту та імпорту сільськогосподарської продукції в Європейському Союзі».</p> <p>3.2. Скористатися рекомендованими джерелами інформації, зокрема: підручником: Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015. – Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с., і письмово описати особливості спільної</p>	
--	--	--	--	--

				аграрної політики Європейського Союзу.	
Тема 14. Митне право Європейського Союзу					
	–	<p>1. Єдиний митний тариф Європейського Союзу: поняття та структура. Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу.</p> <p>2. Митна територія Європейського Союзу.</p> <p>3. Визначення країни походження товарів.</p> <p>4. Визначення митної вартості товарів.</p> <p>5. Поняття та види митних процедур.</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Поняття інтегрованої товарної номенклатури (the Integrated Tariff of the European Communities).</p> <p>2. Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</i></p> <p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Митний союз Європейського Союзу: мета створення та напрями діяльності».</p> <p>3.2. Проаналізувати установчі договори Європейського Союзу (Consolidated versions of the</p>	4

				<p>Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, p. 47–390 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT) та охарактеризувати положення, які стосуються митного регулювання.</p>	
Тема 15. Податкове право Європейського Союзу					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Установчі договори. 2. Загальні принципи права. 3. Регламенти. Директиви. Рішення суду Європейського Союзу. Правова доктрина Європейського Союзу. 4. Правове регулювання податків. <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p>	6

				<p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Види податків Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Проаналізувати установчі договори Європейського Союзу (Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, р. 47–390 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT) та виокремити статті, які стосуються оподаткування.</p>	
Тема 16. Конку rentне право Європейського Союзу					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Антиконтурентна узгоджена практика.</p>	6

			<p>2. Зловживання домінуючим становищем на ринку. Вплив на ринку (market power).</p> <p>3. Зловживання проти структури ринку: поняття та види.</p> <p>4. Поняття концентрації підприємств. Контроль за концентрацією підприємств.</p> <p>5. Відповідний товарний ринок (relevant product market).</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися основною та додатковою навчально-методичною літературою розробити структурно-логічну схему «Джерела конкурентного права Європейського Союзу».</p> <p>3.2. Скористатися основною та додатковою навчально-методичною літературою для того, щоб охарактеризувати</p>	
--	--	--	---	--

				принцип «de minimis», та політику лояльності («leniency policy») за правом Європейського Союзу.	
Тема 17. Корпоративне право Європейського Союзу					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Юридичні особи наднаціонального характеру.</p> <p>2. Європейське об'єднання з економічних інтересів (European Economic Interest Grouping): мета та особливості функціонування.</p> <p>3. Поняття Європейського товариства (European Company).</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Скористатися нормативно-правовими актами з переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної</p>	6

			<p>літератури і розробити структурно-логічну схему «Європейське об'єднання з економічних інтересів Economic Interest Grouping (EIG): мета та особливості функціонування».</p> <p>3.2. Звернутися до видань із переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб на основі аналізу актів вторинного права Європейського Союзу охарактеризувати особливості правового статусу європейської компанії: правове регулювання, цілі створення, учасники, реєстрація, особливості правоздатності.</p>	
Тема 18. Право споживачів Європейського Союзу				
	–		<p style="text-align: center;">–</p> <p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Поняття «споживач», «продукт», «товари».</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами</i></p>	6

			<p><i>опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p>Завдання 3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Звернутися до видань із переліку джерел. основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб розробити структурно-логічну схему «Інституційна база правового захисту споживачів».</p> <p>3.2. Звернутися до видань із переліку джерел. основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб визначити етапи становлення обов'язкових вимог щодо продукції та технічних норм для окремих видів промислових товарів.</p>	
Разом по дисципліні	8		12	100

Розділ 5. Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти **денної форми** навчання

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Модуль 1. Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу		
Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейського Союзу. Шенгенське право.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 4. Інститути (інституції) Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	4
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	5
Тема 5. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу	1. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	1
Тема 6. Судова влада Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 7. Інтеграція України	1. Відвідування лекції	-

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
в Європейський Союз: правові основи	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі	1. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	1
Поточна модульна робота I		6
Модуль II. Галузі права Європейського Союзу		
Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 14. Митне право Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 15. Податкове право Європейського Союзу	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Тема 16. Конкурентне право Європейського Союзу	1. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	1
Тема 17. Корпоративне право Європейського Союзу	1. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	1
Тема 18. Право споживачів Європейського Союзу	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	2
	3. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	3
Поточна модульна робота II		6
Підсумковий контроль (екзамен)		40
Разом за семестр		100

Таблиця 5.2 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти **заочної форми** навчання

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Модуль 1. Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу		
Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	5
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	6
Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів Європейського Союзу.	1. Відвідування лекції	-
	Разом:	-
Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейського	1. Відвідування лекції	-
	Разом:	-

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Союзу. Шенгенське право.		
Тема 4. Інститути (інституції) Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	5
	2. Виконання завдань до теми	1
	Разом:	6
Тема 5. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Тема 6. Судова влада Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	5
	2. Виконання практичних завдань до теми	1
	Разом:	6
Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Поточна модульна робота I		8
Модуль II. Галузі права Європейського Союзу		
Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	5
	2. Виконання практичних завдань до теми	1
	Разом:	6
Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу	1. Відвідування лекції	-
	Разом:	-
Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	5
	2. Виконання практичних завдань до теми	1
	Разом:	6
Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	1. Відвідування лекції	-
	Разом:	-

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Тема 14. Митне право Європейського Союзу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	5
	2. Виконання практичних завдань до теми	1
	Разом:	6
Тема 15. Податкове право Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Тема 16. Конкурентне право Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Тема 17. Корпоративне право Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Тема 18. Право споживачів Європейського Союзу	1. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	Разом:	1
Поточна модульна робота II		8
Підсумковий контроль (екзамен)		40
Разом за семестр		100

Таблиця 5.3 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елемента неформальної освіти ¹	10-30
	4. Виконання індивідуальних навчально-	1-15

¹ Див.: пп. 1-5 підрозділу «Електронні ресурси» розділу 7 Програмне забезпечення навчальної дисципліни

	дослідних завдань підвищеної складності	
	5. Оформлення сценарного плану дидактичної гри	10-20
2. Науково-дослідна	1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0-5
	2. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	3. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	4. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	5. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	6. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом		*

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.4. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти:

1. Безвізовий діалог між Україною та ЄС. План дій з лібералізації візового режиму від 22 листопада 2010 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_001

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2003 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

4. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>

5. Про затвердження Порядку перекладу актів *acquis communautaire* на українську мову: Наказ Міністерства юстиції України від 24 вересня 2009 р. № 1728/5. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0921-09>

6. Про міжнародне територіальне співробітництво України : Закон України від 24 квітня 2024 р. № 3668-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text>

7. Про реалізацію євроінтеграційних прагнень України та укладення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: Заява Верховної Ради України від 22.02.2013 № 30-VII. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/30-vii>

8. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво від 4 грудня 2009 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_954

9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 26 червня 2014 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

10. Charter of Fundamental Rights of the European Union solemnly proclaimed at the Nice European Council on 7 December 2000. *OJ C 326*. 26 October 2012, p. 391-407. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:12012P/TXT>

11. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. *OJ C 326*. 26 October 2012. p. 47-390. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTX>

12. Regulation (EU) 2017/850 of the European Parliament and of the Council of 17 May 2017 amending Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement (Ukraine). *OJ L 133*. 22 May 2017. p. 1-3. URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2017.133.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2017:133:TOC

13. Treaty establishing the European Economic Community, signed at Rome, 25 March 1957. EUR-Lex. Official website. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:11957E/TXT>

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Європейське право. Право Європейського Союзу : підручник: у 3 кн. за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського Союзу. Муравйов В. І. та ін. 2015. 307 с.

2. Європейське право. Право Європейського Союзу: підручник: у 3 кн. за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ : Ін Юре, 2015. Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу. Муравйов В. І. та ін. 2015. 451 с.

3. Європейське право: право Європейського Союзу : підручник : у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ: Ін Юре, 2015. Кн. 3 : Право зовнішніх зносин Європейського Союзу. В. І. Муравйов та ін. 2015. 405 с.

4. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2020. 212 с.

5. Право Європейського Союзу : основи теорії / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 360 с.

6. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінене та допов. Харків : Право, 2019. 442 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

7. Аракелян М. Р., Василенко М. Д. Право Європейського Союзу: підруч.: з урахуванням змін, внесених Лісабон. договором 2007 р. Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». О. : Фенікс, 2012. 386 с.
8. Басула Б. Новий напрям гармонізації законодавства про неплатоспроможність у ЄС. *Юридичний журнал “Право України”*. № 7. 2024. С. 118-128.
9. Венедіктов С. В., Спіцина Г. О. Трудове право в державах Європи : Підручник. Х. : Право, 2017. 184 с.
10. Веселовський Б. Специфіка стандартів незалежності суддів у розрізі переговорного розділу 23 Acquis ЄС “Судова система та основоположні права” як ключ до членства в ЄС. *Юридичний журнал “Право України”*. № 7. 2024. С. 41-55.
11. Вирозумська А. Процедури судового захисту в праві ЄС: навч. посіб. Програма Tacis ЄС в Україні. К.: ІМВ КНУ ім. Т. Шевченка, 2005. 146 с.
12. Галецька Н., Янковська В. Імплементация директив у національних правопорядках держав – членів ЄС: на прикладі Директиви No 2015/849. *Юридичний журнал “Право України”*. № 6. 2024. С. 131-143.
13. Грицаєнко Л. Л. Становлення Європейського Союзу в якості суб’єкта міжнародного права. *Європейське право*. 2012. № 1. С. 84-90.
14. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу: навч. посібник 2-ге вид., доповн. Київ: К.І.С., 2006. 300 с.
15. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу: навч. посібник. 2-ге вид., доп. К.: К. І.С., 2006. 300 с.
16. Грінєнко О. Європейська політика сусідства як підґрунтя для співробітництва Європейського Союзу з Україною. *Європейське право*. 2019. № 2/4. С. 208–214
17. Дахно І. І. Право Європейського Союзу: Англо-українсько-російський глосарій: навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2007. 234 с.
18. Дэйвис К. Право Европейского Союза: Учебное пособие. К.: Знання, 2005. 406 с.
19. Європейське право (право Європейського Союзу): навч. посібник для підготовки до іспитів. упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 158 с.
20. Європейський Союз: Словник-довідник. М. Марченко (ред.-упоряд.). К.: К.І.С., 2005. 142 с.

21. Камінська Н. Правові цінності Європейського Союзу та їхній вплив на національні правові порядки. *Юридичний журнал "Право України"*. № 7. 2024. С. 56-77.

22. Медведєв Ю., Сорока Г. Право Європейського Союзу: навч.-метод. посіб. Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2014. 287 с.

23. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. відп. ред.: Римаренко Ю. І., Кондратьєв Я. Ю., Тацій В. Я, Шемшученко Ю. С. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2005. Т. II. Права людини у контексті поліцейської діяльності. 1224 с.

24. Муравйов В. Реалізація норм права Європейського Союзу у внутрішніх правових порядках держав-членів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2013. № 1086, вип. 2. С. 58-64.

25. Муравйов В., Святун О. Захист прав людини в Європейському Союзі. *Право України*. 2011. № 6. С. 85-100.

26. Мушак Н. Б. Концепція «безпечної третьої країни» у праві Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2018. № 134. С. 90-98.

27. Мушак Н. Б. Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях: монографія. Київ: Ліра-К. 192 с.

28. Мушак Н. Б. Правові засади функціонування Шенгенського простору: монографія. Одеса: Фенікс, 2017. 442 с.

29. Паппас Спірос. Європейське управління: навч. посібник. Програма Taxis ЄС в Україні. К. : ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. 192 с.

30. Посельський В. Конституційний устрій Європейського Союзу: навч. пос. К.: Modus Vivendi, 2005. 280 с.

31. Посібник по апроксимації до законодавства Європейського Союзу. Центр правової реформи і законопроектних робіт при М-ві юстиції України; за ред. д-р Константина Стефану та д-р Хелен Ксантакі. London: DFID, 2005. 452 с.

32. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. / за заг. ред. І. В. Яковюка. Вид. 2-ге, випр. Харків : Право. 2020. 174 с.

33. Право Європейського Союзу: навч. госібник. за ред. В. М. Бєщастного. Київ: Знання, 2011. 366 с.

34. Право Європейського Союзу: підручник. за ред. О. К. Вишнякова. Одеса: Фенікс, 2013. 883 с.
35. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні та країнах Європейського Союзу: монографія / О. О. Ковальчук; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 199 с.
36. Правова природа "Acquis" Європейського Союзу та його транспозиція у правовій системі третіх країн: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.11. Петров Роман Арестович; Ін-т законодавства Верховної Ради України. К., 2014. 38 с.
37. Правове регулювання співробітництва України та Європейського Союзу: монографія Я. М. Костюченко; під наук. кер. д-ра юрид. наук., проф. В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. К.: LAT&K, 2011. 206 с.
38. Репецький В. М., Музика Я. І., Граб С. О. Корпоративне право Європейського Союзу та України: навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 «Право» спец. 8.03040101 «Правознавство» (для ден. та заоч. форм навчання). Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. 275 с.
39. Саракуца М. О. Система джерел права Європейського Союзу. *Право і безпека*. 2010. № 4 (36). С. 27–31.
40. Смирнова К. Правозастосування Угоди про асоціацію з ЄС у правопорядку України: судова практика. *Юридичний журнал "Право України"*. № 7. 2024. С. 13–22.
41. Смирнова К. Європейська інтеграція України: перспектива зони вільної торгівлі з країнами Європейської асоціації вільної торгівлі: (правові аспекти). *Право України*. 2011. № 9. С. 201–207.
42. Стахеева Г. Вплив Лісабонського договору на право конкуренції Європейського Союзу *Конкуренція. Вісник Антимонопольного комітету України*. 2010. № 1(36). С. 42–47.
43. Стрілець Б. В. Інвестиційна діяльність як фактор європейської економічної інтеграції. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 6/1. С. 163–168.
44. Стрілець Б. В. Інституційний механізм регулювання інвестиційної діяльності в Європейському Союзі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Випуск 6. Том 3. С. 158–162.

45. Стрілець Б. В. Компетенція Європейського Союзу та держав – членів ЄС у сфері укладення двосторонніх інвестиційних договорів. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 1. С. 337–342.
46. Стрілець Б. В. Сучасний стан та перспективи правового регулювання криптовалют у Європейському Союзі. *Збірник наукових праць Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету у співпраці з НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України*. 2022. Випуск 2 (30). С. 70–76.
47. Стрілець Б. В. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та правове регулювання інвестиційної діяльності. *Публічне право*. 2015. № 4. С. 295-302.
48. Толкачова Н.Б. Система захисту прав людини в Європейському Союзі. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 346–350.
49. Фулей Т. Застосування рішень Суду справедливості Європейського Союзу судами України: феномен справи. *Юридичний журнал “Право України”*. № 3. 2024. С. 103-120.
50. Hix S. *The Political System of the European Union* S. Hix. London : Palgrave Macmillan; 3rd edition edition. 2021. 448 p.
51. The long road of smaller countries into the enlarged European Union: challenges for new member states, in particular the Baltic countires, in implementing and applying EU law. Vilnius: Eugrimas, 2006. 240 p.
52. Legitimacy in respectively of the European Union: a complex legitimation analysis of a sui generis actor in communitarian and international law. Andriy Tyushka. Kyiv: K.I.C., 2010. 185 p.
53. Council of Europe law: methodological manual on the course of lectures in English for law students a. post-graduates of Nat. univ. «Odesa acad. of law». T. O. Antsuova; Nat. univ. «Odesa acad. of law», Europ. Union a. comparative law dep. Odesa: Feniks, 2012. 126 p.
54. Strilets B. EU Investment Agreements and Investor Protection. *Evropský politický a právní diskurz*. 2017. Vol. 4. Issue 2. P. 119-124.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу:

1. Право Європейського Союзу : завдання для аудиторного тестування здобувачів денної форми навчання / Б.В. Стрілець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>.

2. Право Європейського Союзу : Дистанційний курс з дисципліни для здобувачів спеціальності 081 Право освітня програма 081 «Право». URL: <https://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3131>

Пошукові та інформаційні системи Інтернет

1. Google : Пошукова системи Інтернет. URL: <https://www.google.com.ua>

Електронні ресурси

1. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Перемовини про вступ України до ЄС». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/peremovyny-ukraina-es/>

2. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Європейська зовнішня політика: просто про складне». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/european-foreign-policy/>

3. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Україна на шляху до ЄС»: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>

4. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Майданчики електронної комерції в ЄС». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/e-commerce-platforms-eu/>

5. Educational Era (студія онлайн-освіти). Курс «Угода про асоціацію Україна-ЄС». URL: <https://ed-era.com/projects/eu-agreement/>

Офіційні веб-сайти органів державної влади України

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index//>.
2. Президент України : офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно-бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. URL: http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.
4. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. URL: <http://www.nplu.org.ua/resources/resources.htm>.
5. Електронний каталог бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі: веб-сайт. URL: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/>